

УДК 378:793.3:78.071.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/99-1-21>**Анатолій ВОРОНА,***orcid.org/0009-0002-4182-2513*

концертмейстер кафедри хореографії

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

(Київ, Україна) *a.vorona@kubg.edu.ua*

ФУНКЦІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено теоретичному дослідженню функцій концертмейстера хореографічного класу в системі університетської освіти. Автором обґрунтовано роль музики як невід'ємної складової хореографічного мистецтва та хореографічної освіти. Музику охарактеризовано як ефективний засіб розвитку творчого потенціалу та емоційної сфери студентів-хореографів, який сприяє формуванню художньо-естетичного досвіду та виконавської культури. На основі цього визначено роль концертмейстера у фаховій підготовці студентів-хореографів. Висвітлено зміст роботи концертмейстера у хореографічних класах університету та специфіку виконання інструментальних творів на практичних заняттях із хореографічних дисциплін. Розкрито значення інструментальної імпровізації та компіляції музичного матеріалу з дотриманням необхідної для хореографії музичної пунктуації. Доведено важливість творчої взаємодії викладача-хореографа й концертмейстера у професійному розвитку майбутніх танцівників та керівників хореографічних колективів. Теоретично обґрунтовано структуру і зміст функцій концертмейстера, виконання яких забезпечує успішність фахової підготовки студентів-хореографів в університеті. Основними з них визначено навчальну, виховну, розвивальну, художньо-творчу, музично-технологічну та комунікативну функції. Констатовано, що: 1) функції концертмейстера у хореографічних класах університету обумовлені специфікою мистецької освіти, значенням музики у хореографічному мистецтві та хореографічній освіті, завданнями фахової підготовки майбутніх хореографів в університеті; 2) високопрофесійне виконання концертмейстером своїх функцій у хореографічному класі оптимізує творчу комунікацію учасників освітнього процесу засобами музики, збагачує інтелектуальну, духовну та емоційну сферу студентів; 3) успішна робота концертмейстера кафедри хореографії забезпечує ефективність підготовки майбутніх танцівників, балетмейстерів та керівників хореографічних колективів у системі університетської освіти.

Ключові слова: концертмейстер, освітні функції, хореографічний клас, студент-хореограф, музичний матеріал, університетська хореографічна освіта.

Anatolii VORONA,*orcid.org/0009-0002-4182-2513*

Concertmaster at the Department of Choreography

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

(Kyiv, Ukraine) *a.vorona@kubg.edu.ua*

THE ROLE OF THE ACCOMPANIST IN THE UNIVERSITY CHOREOGRAPHY EDUCATION SYSTEM

This article is devoted to a theoretical study of the role of the accompanist in a dance class within the university education system. The author substantiates the role of music as an integral component of choreographic art and choreographic education. Music is defined as an effective means of developing the creative potential and emotions of choreography students, which helps to the formation of artistic and aesthetic experience and a culture of performance. Based on this, the role of the accompanist in the professional training of choreography students has been defined. The article describes the role of the accompanist in university dance classes and the specifics of performing instrumental pieces during practical classes in dance disciplines. The significance of instrumental improvisation and the compilation of musical material, while adhering to the musical punctuation required for choreography, is explored. The importance of creative collaboration between the choreographer-instructor and the accompanist in the professional development of future dancers and dance troupe directors has been demonstrated. The structure and scope of the concertmaster's duties, the fulfillment of which ensures the success of the professional training of choreography students at the university, have been theoretically substantiated. The main functions identified are educational, formative, developmental, artistic-creative, musical-technological, and communicative. It is claimed that: 1. The role of the accompanist in the university's dance classes is determined by the specifics of arts education, the importance of music in the art of dance and dance education, and the objectives of professional training for future choreographers at the university. 2. When an accompanist performs their duties with the highest level of professionalism in a dance class, it optimizes creative communication among participants in the educational process through music and enriches the intellectual, spiritual, and emotional activities of the students. 3. The successful work of the accompanist at the Department of Choreography ensures the effectiveness of training for future dancers, ballet masters, and directors of dance companies within the university education system.

Key words: accompanist, educational functions, choreography class, choreography student, musical material, university-level choreography education.

Постановка проблеми. Успішність професійної підготовки студентів хореографічних спеціальностей в університеті великою мірою залежить від ефективної організації освітнього процесу, творчих здібностей та фізичних задатків студентів, фахової компетентності та педагогічної взаємодії викладача і концертмейстера, діяльність яких спрямована на створення умов для всебічного професійного розвитку майбутніх танцівників, балетмейстерів та керівників хореографічних колективів.

Оскільки музика є невід'ємною складовою хореографічного мистецтва, яка забезпечує метроритмічну злагодженість та емоційну наповненість творчого процесу, то робота концертмейстера набуває особливої значущості у фаховій підготовці студентів університету, які опановують освітню програму 024 «Хореографія» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Концертмейстер хореографічного класу відіграє провідну роль у створенні емоційної атмосфери на заняттях і репетиціях, налаштовуючи студентів на творчу співпрацю у виконанні екзерсису та хореографічних композицій, допомагаючи їм зрозуміти значення музики у створенні художнього образу хореографічного твору. Спільно з викладачем-хореографом концертмейстер задає необхідний темпоритм заняття та спрямовує свою діяльність на виконання освітніх завдань.

Відтак, теоретичне дослідження функцій концертмейстера хореографічного класу в системі університетської освіти є *актуальним*.

Аналіз досліджень. Специфіку роботи концертмейстера у хореографічних класах закладів вищої освіти розкрито в науково-педагогічних і мистецтвознавчих працях. Українськими та зарубіжними дослідниками обґрунтовано наукові засади фахової діяльності концертмейстера в хореографічному класі університету (А. Ворона), розкрито специфіку роботи концертмейстера в галузі хореографії (Г. Ільїна, І. Кравченко), визначено принципи роботи концертмейстера у класах хореографії закладів вищої освіти (Н. Слупська), досліджено культурно-історичний аспект фортепіанного концертмейстерства у різних мистецьких галузях (Т. Молчанова), виявлено поліфункціональність професійної та педагогічної діяльності концертмейстера у класі хореографії (О. Переверзева), висвітлено діяльність концертмейстера хореографічного класу з методичної точки зору (В. Зорін), визначено роль концертмейстера в роботі над класичним танцем (І. Науменко, Н. Науменко), упорядковано музичний матеріал для уроків народно-сценічного танцю (О. Голдрич,

С. Хитряк), охарактеризовано особливості професійного розвитку майбутніх хореографів засобами музики в умовах університетської освіти (Т. Боровик, В. Федорчук, К. Вінової), наведено досвід поєднання одним фахівцем концертмейстерської діяльності з балетмейстерською (J. Matthews-Guzman); здійснено технічно-виконавський аналіз хореографічного акомпанементу в контексті творчої взаємодії викладача балету й концертмейстера (Н. İşsever, İ. İşsever).

Проте, у теоретичних розробках науковців недостатньо уваги приділено функціям концертмейстера в освітньому процесі хореографічного класу. Наявність такої проблеми обумовила вибір напряму нашого дослідження.

Мета статті – визначити й теоретично обґрунтувати структуру і зміст освітніх функцій концертмейстера хореографічного класу, виконання яких забезпечує успішність фахової підготовки студентів-хореографів в університеті.

Виклад основного матеріалу. Роль концертмейстерів в освітньому процесі університетських кафедр хореографії зумовлена значенням музики в хореографічному мистецтві та фаховій підготовці студентів хореографічних спеціальностей.

Дослідники історії хореографічного мистецтва України зазначають: «Якщо хочеш дізнатися про народ якомога більше, то достатньо подивитися на його танцювальне мистецтво, послухати його пісні та музику». Вплив музики на танцівників В. Синєок та К. Калієвський пояснюють тим, що «почувши музичний ритм, людина починає рухатись більш пластично та емоційно, руки то відкриваються, то здіймаються вгору, очі починають блищати, ноги виконують різні ритмічні переступання, тіло починає співати свою пластичну пісню. Отже, музичний ритм допомагає показати різні відчуття через пластичний рух тіла. Мелодія посприяла зародженню справжнього танцю як ритмічно виразного відчуття людини, вияву внутрішнього настрою» (Синєок, Калієвський, 2021: 42, 43).

Очевидним є той факт, що музика в хореографічному класі допомагає студентам відчути метроритм хореографічного твору, зрозуміти його характер та втілити художній образ засобом танцювальних рухів. Музика є ефективним засобом розвитку творчого потенціалу та емоційної сфери студентів, формування їх художньо-естетичного досвіду та виконавської культури.

Вітчизняні балетмейстери та педагоги зазначають, що «розуміння структури, динаміки, темпу й характеру музичної композиції є необхідним для створення виразної хореографії, що сприяє про-

фесійному зростанню майбутніх танцівників та керівників хореографічних колективів. Взаємодія музики й танцю в освітньому процесі формує у студентів аналітичні уміння, розвиває здатність до імпровізації та адаптації до різних стилів і жанрів. Відтак, музика здійснює значущий вплив на формування професійних компетентностей майбутніх фахівців у сфері хореографічного мистецтва» (Боровик, Федорчук, Вінової, 2025: 128).

З урахуванням цього, роботу концертмейстера хореографічного класу ми трактуємо як специфічний вид музично-творчої діяльності, що ґрунтується на інструментальному виконавстві та знанні форм і принципів репетиційної роботи навчального хореографічного колективу – академічної групи студентів хореографічної спеціальності (Ворона, 2025: 261).

Інструментальне виконавство реалізується концертмейстером хореографічного класу у процесі виконання балетної музики та інструментальних творів різних жанрів; гри на слух та імпровізації в заданому стилі й темпі з дотриманням необхідної пунктуації (фразування, акцентів, агогіки, динаміки); компіляції уривків із класичних творів та народної музики для супроводу до екзерсису; створення одно- або двотактового вступу та каденції до хореографічної вправи чи етюду; інтерпретації музичного матеріалу відповідно до мети і завдань конкретного заняття.

Концертмейстер має враховувати, що застосування музичних імпровізацій слід готувати заздалегідь з урахуванням різних видів хореографічної техніки та характерної для кожної з них ритмічної пульсації, цезур тощо. При цьому доцільно застосовувати музичний матеріал із гармонічною фактурою викладу, у якому пріоритетного значення набувають акценти на необхідну долю такту (сильну або слабку – залежно від завдання), що допоможе студентам виконувати вправи ритмічно і синхронно.

У діяльності концертмейстера педагога-практики виокремлюють *акомпанування* (у навчально-тренувальному класі) та *концертмейстерську роботу* (з балетмейстером-постановником або педагогом-репетитором у підготовці до вистави чи концертної програми). Разом із цим «концертмейстер у класі хореографічних дисциплін повинен виконувати й *естетично-виховну функцію*, підбираючи до свого репертуару твори української та світової класики, сучасних композиторів різноманітних творчих напрямків, щоб виховувати музичний смак, розширювати коло стильового мислення майбутнього танцівника й хореографа. Саме тому актуальною постає проблема визначення ролі кон-

цертмейстера у підготовці фахівців-хореографів» (Науменко, 2023: 36).

Специфічним у роботі концертмейстера кафедри хореографії є те, що він має засвоїти хореографічну термінологію французькою мовою, яка застосовується на заняттях у хореографічному класі та є необхідною для розуміння поставлених викладачем навчальних завдань. Окрім того, й викладач-хореограф та студенти мають розуміти музичну термінологію італійською мовою, що сприятиме продуктивності виконавського процесу та забезпечить творчу комунікацію його учасників.

Успішність діяльності концертмейстера в хореографічному класі великою мірою залежить від психологічної сумісності з викладачем. Для цього необхідно розуміти стиль роботи конкретного викладача, узгоджувати з ним освітні та музично-творчі завдання, знати специфіку роботи у конкретному хореографічному класі (класичному, народно-сценічному, історико-побутовому, сучасному бальному тощо), вільно володіти музичним інструментом (фортепіано або баяном), миттєво реагувати на зміну навчальних завдань, дотримуватись ансамблевої синхронності з викладачем і студентами.

Цікавим варіантом творчої синергії концертмейстера і хореографа є той, при якому обидві ці ролі виконує один фахівець. Такі унікальні випадки мають місце в хореографічній практиці. Приміром, Джонатан Метьюз, яскравий представник сучасної нью-йоркської сцени, маючи дві освіти (хореографічну та музичну), вміло поєднує свою роботу в обох цих сферах. Він виробив свій стиль гри на фортепіано, який називає «невимушеним, але цікавим у ритмічному плані». Ще будучи студентом факультету танцю Нью-Йоркського університету, він почав писати музику до хореографічних вистав, відтворюючи ритми прогресивного року 1970-х років, ірландських танців тощо. Він зізнається, що «ця подвійність – танцівника й музиканта – це цікавий факт, який я зазвичай згадую в мистецьких колах, коли представляюся. Реакції, які я отримую, зазвичай звучать приблизно так: «Раз ви ще й танцівник, то ви, мабуть, найкращий акомпаніатор в історії». Говорячи про єдність музики і танцю, Д. Метьюз стверджує, що «ці дві форми співіснують у просторі, створюючись одночасно у теперішньому моменті. Це не просто естетична вишуканість, а живий функціональний процес, у якому музикантське розчленування часу поєднується з танцювальною модифікацією руху у просторі. Це усвідомлення, якого я, імовірно, ніколи б не досяг, будучи лише музикантом, якби не успадкував ідеологію танцю» (Matthews-Guzmán, 2018).

Концертмейстер хореографічного класу має добре знати специфіку фахової підготовки хореографів в університеті, а також завдання професійної освіти в цілому, яка є одним із необхідних етапів формування особистості, забезпечує її соціальну самореалізацію та можливість розвитку індивідуальних здібностей і таланту (Соціолого-педагогічний словник, 2004: 167).

Як учасник освітнього процесу, концертмейстер також має враховувати і специфіку мистецької освіти, яка (за визначенням О. Рудницької) «не зводиться до окремих функцій професійного навчання і художньо-естетичного виховання, оскільки є важливим компонентом цілісного духовного розвитку особистості, який визначає можливості підвищення загального культурного потенціалу всього суспільства». Мистецька освіта – це «освітня галузь, спрямована на розвиток у людини спеціальних здібностей і смаку, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій, здатності до спілкування з художніми цінностями у процесі активної творчої діяльності та удосконалення власної почуттєвої культури» (Рудницька, 2005: 33, 34).

У мистецькій освіті пріоритетність надається: «емоційному розвитку в його взаємозв'язку з розумовим; суб'єктивному чиннику осягнення художнього смислу поряд із засвоєнням об'єктивної інформації про мистецтво; образному мисленню у взаємозв'язку з логічним; підсвідомим процесам осягання, які супроводжують усвідомлення образного змісту мистецького твору; задоволенню духовних потреб, а не прагматичному споживанню мистецтва». А

художні емоції в мистецькій освіті мають специфічну сутність та значення: «Вони вирізняються своєю безкорисливістю, катарсичністю, естетичністю, духовністю, завдяки чому мистецтво здійснює свої *функції розвитку особистості* – стає носієм і каталізатором високої людської духовності» (Рудницька, 2005: 29).

З урахуванням завдань професійної освіти та особливостей мистецької освіти, ми визначили структуру і зміст *освітніх функцій концертмейстера хореографічного класу*, виконання яких забезпечує успішність фахової підготовки майбутніх хореографів в університеті.

Навчальна функція концертмейстера реалізується засобом інструментального виконавства у процесі музичного оформлення практичних занять із хореографічних дисциплін (класичного, народно-сценічного, українського народного, історико-побутового та бального танців; роїнт техніки, віртуозної та трюкової техніки тощо). Ця

функція здійснюється також у процесі надання концертмейстером допомоги студентам у підготовці творчого проєкту з фаху – теоретичної (у виконанні письмового аналізу хореографічного твору – визначення музичного розміру, темпу, ритмічних та жанрово-стильових особливостей музичного матеріалу) та практичної (в адаптації музичного матеріалу для сценічної демонстрації підготовленого студентом концертного номеру).

Виховна функція концертмейстера спрямована на: а) формування у майбутніх хореографів ціннісних орієнтацій у сфері музичного мистецтва; б) розуміння значення музики в хореографічному мистецтві та хореографічній освіті; в) виховання естетичного смаку у виборі музичного матеріалу для виконання навчальних завдань та підготовки творчих проєктів; г) збагачення інтелектуальної, емоційної та духовної сфери студентів; д) виховання у студентів артистизму та сценічної культури засобами музики.

Розвивальна функція забезпечує формування й розвиток у студентів-хореографів таких фахово необхідних навичок та якостей, як: а) музикальність (здатність сприймати, емоційно переживати, розуміти та запам'ятовувати музику); б) музично-архітектонічний слух (відчуття музичної фрази, речення, періоду та формотворення музичного супроводу в цілому, розуміння музичної драматургії та гармонійного поєднання окремих частин музичної композиції); в) відчуття ритму та метричної пульсації музики; г) асоціативне мислення у контексті художнього образу музичного твору, розуміння впливу музики на взаємозалежність сюжетних ліній хореографічної композиції тощо. Виконання концертмейстером цієї функції забезпечує розвиток творчого потенціалу, інтелектуальної та емоційної сфери студентів-хореографів.

Художньо-творча функція концертмейстера полягає у: а) досконалому володінні музичним інструментом, високохудожньому виконанні музичного супроводу до вправ та хореографічних композицій; б) творчій адаптації музичного матеріалу (обробці, компіляції, імпровізації); в) створенні загальної музичної концепції хореографічного твору та окремих його частин; г) ознайомленні майбутніх хореографів із кращими зразками української та зарубіжної музики, яку вони в подальшому можуть використовувати у концертній та педагогічній діяльності. Майстерна інтерпретація концертмейстером музичних творів (з підкресленою пунктуацією – акцентами, яскраво вираженим метроритмом тощо) пробуджує нахнення та спонукає студентів до колективної творчості і сценічного перевтілення.

Музично-технологічна функція концертмейстера хореографічного класу характеризує рівень використання сучасних цифрових засобів (програмного забезпечення, VR-технологій, штучного інтелекту тощо) для створення, запису, обробки й відтворення музики, яка застосовується у проведенні занять, репетицій і концертних виступів студентів. Ця функція ґрунтується на вмінні працювати з аудіотреками та адаптувати їх до конкретних творчих завдань (коригування темпу і структури музичної композиції, обробка звуку та аранжування музичного матеріалу за допомогою спеціалізованих програм, аудіомонтаж та синхронізація з виконавцями-танцівниками тощо).

Комунікативна функція концертмейстера обумовлена властивостями музики як універсальної мови, що втілює у звуках емоції, смисли та забезпечує міжкультурний діалог (композитора, концертмейстера, танцівників, глядачів), передає національні культурні традиції та мистецький досвід різних історичних епох. Виконання концертмейстером цієї функції полягає у: а) створенні творчої атмосфери та відповідного звукового середовища на заняттях і репетиціях; б) посередництві кон-

цертмейстера між викладачем і студентами щодо темпу й характеру виконання навчальних завдань (екзерсису, хореографічних етюдів та композицій); в) творчому піднесенні та синергії учасників освітнього процесу в хореографічному класі.

Означені функції відображають основні аспекти фахової діяльності концертмейстерів кафедр хореографії в системі університетської освіти.

Висновки. Узагальнюючи результати нашого дослідження, можемо констатувати, що: 1) функції концертмейстера у хореографічних класах університету обумовлені специфікою мистецької освіти, значенням музики у хореографічному мистецтві та хореографічній освіті, завданнями фахової підготовки майбутніх хореографів в університеті; 2) високопрофесійне виконання концертмейстером своїх функцій у хореографічному класі оптимізує творчу комунікацію учасників освітнього процесу засобами музики, збагачує інтелектуальну, духовну та емоційну сферу студентів; 3) успішна робота концертмейстера кафедри хореографії забезпечує ефективність підготовки майбутніх танцівників, балетмейстерів та керівників хореографічних колективів у системі університетської освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боровик Т., Федорчук В., Вінової К. Професійний розвиток майбутніх хореографів засобами музики в умовах університетської освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 89. Т. 1. С. 126–133. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-1-17>.
2. Ворона А. Наукові засади фахової діяльності концертмейстера у хореографічному класі університету. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 85. Т. 1. С. 256–262. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-39>.
3. Голдрич О., Хитряк С. *Музична хрестоматія для уроків народно-сценічного танцю*. Львів : Край, 2003. 232 с. ISBN 966-547-048-5.
4. Зорін В. В. Методичні аспекти роботи піаніста-концертмейстера у хореографічному класі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип. 65. С. 42–45.
5. Львіна Г. А. Специфіка діяльності концертмейстера хореографії. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2018. № 1. С. 240–244. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2018.160500>.
6. Кравченко І. А. Специфіка роботи концертмейстера хореографічних дисциплін. *Мистецька освіта в Україні: Проблеми теорії і практики*. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. С. 120-122.
7. Молчанова Т. О. *Мистецтво піаніста-концертмейстера у культурно-історичному контексті: історія, теорія, практика* : монографія. Львів : Ліга Прес, 2015. 558 с.
8. Науменко І. В., Науменко Н. О. Роль концертмейстера в роботі над класичним танцем. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2023. Вип. 29. С. 36–41. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.04>.
9. Переверзева О. Поліфункціональність професійної та педагогічної діяльності концертмейстера в класі хореографії. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2022. № 28. Т. 1. С. 32–39. DOI: <https://doi.org/10.33842/22195203-2022-28-32-41>.
10. Рудницька О. П. *Педагогіка: загальна та мистецька* : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с. ISBN 966-692-735-7.
11. Синюк В., Калієвський К. Роль танцю в становленні людської цивілізації на теренах сучасної України від початку часів до сьогодення. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 46, Т. 2. С. 41–48. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-6>.
12. Слупська Н. В. Принципи роботи концертмейстера у класі хореографії у вищих навчальних закладах. *Молодий вчений*. 2017. № 11 (51). С. 679–684.
13. Соціолого-педагогічний словник / за ред. В. В. Радула. Київ : «ЕксОб», 2004. 304 с. ISBN 966-7769-33-х.
14. İşsever, H., İşsever, İ. The harmony between ballet teacher and ballet accompanist: an examination from the perspective of musical technical elements. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education*. 2024. № 5 (3), pp. 135–144. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13765619>.
15. Matthews-Guzmán J. What It's Like To Accompany Dance Classes, When You're Also a Dancer. *Dance magazine*. 27.05.2018. URL: <https://dancemagazine.com/dance-accompanist/#gsc.tab=0> (дата звернення: 14.04.2026).

REFERENCES

1. Borovyk T., Fedorchuk V., Vinovoi K. (2025). Profesiyni rozvytok maibutnykh khoreohrafov zasobamy muzyky v umovakh universytetskoï osvity [Professional development of future choreographers through music in university education]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 89 (1), 126–133. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-1-17> [in Ukrainian]
2. Vorona A. (2025). Naukovi zasady fakhovoi diialnosti kontsertmeistera u khoreorafichnomu klasi universytetu [Scientific basis of the concertmaster's professional activity in a university choreographic class]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 85 (1), 256–262. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-39> [in Ukrainian].
3. Holdrych O., Khytriak S. (2003). Muzychna khrestomatiia dlia urokiv narodno-stsenichnoho tantsiu [A Musical Anthology for Folk Dance Classes]. Lviv: Krai. ISBN 966-547-048-5 [in Ukrainian].
4. Zorin V. V. (2018). Metodychni aspekty roboty pianista-kontsertmeistera u khoreorafichnomu klasi [Methodological aspects of the work of a pianist-concertmaster in a choreographic class]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 5: Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy*, 65, 42–45 [in Ukrainian].
5. Ilina H. A. (2018). Spetsyfika diialnosti kontsertmeistera khoreografii [The Specifics of a Choreography Accompanist's Work]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*, 1, 240–244. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2018.160500> [in Ukrainian].
6. Kravchenko I. A. (2014). Spetsyfika roboty kontsertmeistera khoreorafichnykh dystsyplin [The Specifics of the Work of an Accompanist in Dance Disciplines]. *Mystetska osvita v Ukraini: Problemy teorii i praktyky*. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 120-122 [in Ukrainian].
7. Molchanova T. O. (2015). Mystetstvo pianista-kontsertmeistera u kulturno-istorychnomu konteksti: istoriia, teoriia, praktyka [The Art of the Concert Pianist in a Cultural and Historical Context]: monohrafiia. Lviv: Liha Pres [in Ukrainian].
8. Naumenko I. V., Naumenko N. O. (2023). Rol kontsertmeistera v roboti nad klasychnym tantsem [The role of the concertmaster in working on classical dance]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 14: Teoriia i metodyka mystetskoï osvity*, 29, 36–41. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.04> [in Ukrainian].
9. Pereverzieva O. (2022). Polifunktsionalnist profesiinoi ta pedagogichnoi diialnosti kontsertmeistera v klasi khoreografii [The Multifaceted Nature of the Accompanist's Professional and Pedagogical Roles in a Dance Class]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedagogichnoho universytetu. Serii: Pedagogika*, 28 (1), 32–39. DOI: <https://doi.org/10.3384/2/22195203-2022-28-32-41> [in Ukrainian].
10. Rudnytska O. P. (2005). Pedagogika: zahalna ta mystetska [Pedagogy: General and Arts Education]: navch. posibnyk. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan. ISBN 966-692-735-7 [in Ukrainian].
11. Synieok V., Kaliievskyi K. (2021). Rol tantsiu v stanovlenni liudskoï tsyvilizatsii na terenakh suchasnoi Ukrainy vid pochatku chasiv do sohodennia [The Role of Dance in the Development of Human Civilization in the Territory of Modern Ukraine from the Dawn of Time to the Present Day]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 6 (2), 41–48. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-6> [in Ukrainian].
12. Slupska N. V. (2017). Pryntsypy roboty kontsertmeistera u klasi khoreografii u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Principles of the concertmaster's work in a choreography class in higher education institutions]. *Molodyi vchenyi*, 11 (51), 679–684 [in Ukrainian].
13. Sotsiolohe-pedagogichni slovnyk (2004) [Sociological and Pedagogical Dictionary] / za red. V. V. Radula. Kyiv: «EksOb». ISBN 966-7769-33-x [in Ukrainian].
14. İşsever H., İşsever İ. (2024). The harmony between ballet teacher and ballet accompanist: an examination from the perspective of musical technical elements. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education*, 5 (3), 135–144. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13765619>
15. Matthews-Guzmán J. (2018). What It's Like To Accompany Dance Classes, When You're Also a Dancer. *Dance magazine*. URL: <https://dancemagazine.com/dance-accompanist/#gsc.tab=0>

Дата першого надходження статті до видання: 24.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

